Nr. 62. Sibiiu, Marți 31 Maiu (12 Iunie) 1883. *Anul XXXI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 30 Maiu

În seceta politică, cum ni o presentează de un timp încoace ziarele, în ceea ce privesce afacerile interne, înregistrăm, că ministrii se ocupă cu programa lucrărilor ministeriale de peste vară; mai de parte introducerea juristițiului dela 1 Iulie până la 31 August, în care judecătorii vor avè ferii.

Foaia „Pozor", care apare în Agram, e mulțămită cu resultatul **„deputațiunei croate regnicolare"** atât cu privire la procedura, cât la ținuta ei în cestiunea fiumană, și constată, că și Croația poate fi mulțămită cu resultatul final al desbaterilor. Dușmanul nu și-a recunoscut, ce e drept, greșala sa de până acum; Croații au documentat însĕ, după un timp îndelungat, vecinului lor de dincolo de Drava, de nou, că cu toate veleitățile partidelor interne și cu toate concesiunile, ce le-a făcut majoritatea dietei croate în anii din urmă, Croația e una, când e vorba de apărarea integrității și a teritoriului Croației, ei au dovedit, că nu-e om în dieta țĕrei, care s'ar încumeta sĕ conceadă Ungurilor și numai loc de un pas. Eată pentru ce poate fi mulțămită Croația!

Cetind, continuă articolul, desbaterile dintre deputațiunile regnicolare și deputații cetății Fiume, ușor poți vedè, ce preț are pentru Croația frățietatea și amiciția Ungariei. Te poți convinge mai departe că maghiarii numai privesc în regatul Croației un astfel de factor, precum l'au fost privit în 1868, când cu tratatul fundamental încheiat între ambele regate. Dovadă despre aceasta e procedura deputațiunei ungare, care își vindică dreptul de judecător volnic ear nu un drept legal. Ei și-au ajuns scopul. Pe Fiumani i-au desbrăcat de credința, că Fiume ar fi un corp separat, un stat în stat. Ei, maghiarii, au isbutit a constata amiciția Fiumanilor și a maghiarilor; de alte nu se mai interesează, căci alt scop nici n'au urmărit.

Maghiarii, având puterea și forța în mână, nu se interesează, de opiniunea Croaților față cu Fiume. Deputațiunea regnicolară ungară a denegat deputațiunei croate ori ce concesiune. Ce e mai mult! Maghiarii nu vor sĕ dea ași Croației nici măcar ce au fost promis în anul 1869 la propunerea contelui Andrassy. Deputațiunea croată, în moderațiunea și dorința ei de a conserva pacea, în pretensiunile sale juste s'a apropiat foarte de promisiunile făcute de maghiari la anul indicat (1868). Îngâmfarea maghiarilor a mers atât de departe, încât fiecare om, care judecă, se vede îndemnat a se întreba: oare pentru ce au pretins maghiarii, sĕ călĕtorească deputațiunea regnicolară croată la Budapesta? Au crezut doară d-lor că în cestiunea întregității țĕrei vor da între Croați tot numai de mameluci? De astă dată s'au înșelat. Deputațiunea a protestat contra resolvirei unilaterale a chestiunei. Dieta croată va aproba fără îndoială procedura deputațiunei și va dovedì în modul acesta coroanei, că dacă s'a nizuit cineva sĕ altereze desbaterile deputațiunilor regnicolare, Croații nu poartă la aceasta vină de loc. Maghiarii ar trebuì sĕ scie, dacă calea, pe care au apucat față cu Croația, nu e în favorul lor. Pe calea aceasta își vor înstreina în Croația chiar și elementele acele, cari au fost până acum aderenți orbiși ai Ungariei.

Croația a fost până acum totdeauna credincioasă și sinceră legei create de cele două națiuni egal îndreptățite. Și care e recompensa? Maghiarii rĕspund la credința și sinceritatea Croației cu o procedură, a cărei urmări vor avè a și le ascrie sieși. Ași se află forța încă în mâna maghiarilor, dar forța nu durează până în veci. Ași mâne vor sosì timpuri de acele, în cari Ungaria se va vedè necesitată a cerceta Croația. Ungaria ar trebuì sĕ se păzească și sĕ nu silească Croația a striga la timpul sĕu: „*Apage*, nu te mai cunosc!"

„Pester Lloyd", reproducênd în numĕrul sĕu 157 dela 8 Iunie a. c. articulul din foaia „Pozor", face următoarea reflecsiune: „Nu ne-am îndoit nici când, că fiind noi strîmtorați, Croația se va declara contra noastră. Situațiunea aceasta nu s'ar fi schimbat ori care ar fi fost ținuta noastră față cu Croația. Mai înțelepțesce vom urma, dacă nu vom conta la amiția Croației în nici o împregiurare și dacă vom grigì sĕ n'avem nici când lipsă de amiția aceasta, ceea ce ne va succede vrênd Dzeu."

Dincolo de Laita ziarele se ocupă mereu cu cestiunea decentralisărei direcțiunei centrale a drumurilor de fer din Viena. Se înțelege că cechii și polonii se bucură de aceasta, eară nemții se simt prin ea subordinați elementului slavic. O declarațiune liniscitoare dată de ministrul Taaffe în privința aceasta primariului din Viena, că adecă, decentralisarea n'are sĕ se facă după intențiunile polonilor, a provocat mare ferbere în Galiția. „Gazeta naradowa" strigă că Galiția e sătulă de promisiuni goale. Contele Taaffe, dice numita foaie, prin declarațiunea sa a vătămat țeara (Galiția), a provocat neîncredere în cechi și cu toate aceste n'a mulcomit nici pe centraliștii din Viena.

Festivitățile de încoronare din Moscva s'au terminat. Părechia imperială s'a întors la Petersburg. — Despre nihiliști se scrie, că și au schimbat programa. De aci încolo nu vor mai umbla după viața țarului, nici a altor persoane singuratice, ci-și vor da silința a revolta poporul.

Aniversarea morții lui *Garibaldi* a fost celebrată la Londra, ca și în întreaga Italie. Sĕ scie că Garibaldi vizită capitala Angliei în 1864 și fu oaspele ducelui de Sutherland, la Stafford House.

După moartea marelui patriot, Italienii, cari locuesc în Londra, cerură dela ducele de Sutherland autorisațiunea de a pune de-asupra ușei apartamentului locuit de Garibaldi la Stafford House, o tablă comemorativă, care sĕ reamintească șederea sa în Anglia.

Această tablă, care poartă următoarea inscripțiune:

Giuseppe Garibaldi
Da Giorgio III. duce di Sutherland
Qui ebbe ospitalità
Aprile, 1864.
Gl'Italiani in Londra
Ne perpetuano la Memoria
Con questa effigie
1882

care a fost inaugurată cu ocasiunea funebrei aniversări. D. și d-na Gladstone, ducele și ducesa de Leicester, comitele Schaftesbury, lordul Honghton, lordul Kinnaird, cea mai mare parte din corpul diplomatic, și representanții cei mai distinși ai coloniei italiene, asistau la această ceremonie.

Doctorul Leone Levi, vorbind în numele acestor din urmă, apoi d. C. de Tivoli, a reamintit că nici odată vr'un suveran n'a întimpinat în Anglia o primire atât de entusiastă, ca aceea, care se făcu lui Garibaldi și mulțămì ducelui de Sutherland pentru ospitalitea princiară, pe care marele patriot italian o găsì la dênsul în 1864 și pentru ospitalitatea, pe care o acordă acum tablei comemorative însĕrcinată a aduce aminte trecerea lui Garibaldi prin Anglia.

Ducele de Sutherland a rĕspuns, că va considera această tabelă ca cel mai prețios tesaur al casei sale și a adresat câte-va cuvinte măgulitoare dlui Gladstone, un alt amic și aproape colaborator al lui Garibaldi.

D. Gladstone n'a lăsat fără rĕspuns aceste cuvinte. A vorbit despre amorul sĕu mereu crescênd pentru Italia; apoi s'a întins foarte mult asupra calităților lui Garibaldi, asupra mărirei caracterului sĕu, grațielor persoanei sale și asupra nobilei simplicități a vieței sale. Și în privința aceasta, d.

FOIȚA.

Cristian Waldo
sau
CĂILE NOROCULUI.
Roman de George Sand.
(Tradus de E. B.)
(Urmare).

„Micile costuri a stabilimentului nostru fură acoperite prin vênzarea figurilor mele evlavioase din peatră moale, care Guido le scia vinde pe sate, cu mult mai bine decât mine. La sfârșitul sĕptĕmânei, noi daserăm în suburbiile Romei, cu succes foarte bun, o duzină de representații, cari ne aduseră fabuloasa sumă de trei taleri romani! Bani destui pentru a ne pune în stare a pleca și a trece pustiitățile, ce despart cetatea eternn de celelalte provincii ale Italiei. Guido, încântat de succesul nostru, a vrut sĕ esploateze Roma timp mai îndelungat. De bună seamă, noi am fi putut îndrăznì a merge la cartierele cele frumoase și a atrage atențiunea lumei mai înalte asupra micelor noastre comedii; dar eu tocmai de aceasta mĕ temeam, și amêndoi aveam cuvênt a ne teme avênd atâtea motive, de a ne ținè ascunși. Eu am hotărît pe soțul meu a pleca, și noi ne-am dus pe drumul spre Florența, jucând piesele noastre prin cetăți și prin sate, agonisindu-ne așa chieltuiala călĕtoriei.

„Noi am atins Perugia și eu din parte-mi am ales în adins calea aceasta. Eu voiam sĕ mai vĕd odată, frumosa și scumpa mea cetate dulcele meu lac Trasimenic, și în deosebi mica villă, unde petrecusem zile atât de fericite. Noi am sosit la Bassignano tocmai, când însera. Nici odată, n'am vĕzut apunênd soarele așa de luminos peste apele pacinice și transparente. Am instalat pe Guido într'o cârciumă miserabilă și eu m'am dus dealungul lacului, până la villa Goffredi.

„Pentru a nu fi cunoscut eu luasem o mască și o pălărie de arlechin, cumpĕrate în Roma, anume pentru împregiurări periculoase. Vr'o câteva zdrențe, mĕ făcea la ocasiune saltinbanc oficial, costum foarte potrivit pentru un demonstrator de marionete, care face anunciile. Copiii satului s'au luat după mine, strigând de bucurie și cugetând că eu am sĕ le fac caraghioslicuri; dară eu i-am alungat, cu spada mea cea de lemn și în scurt timp am fost singur pe țerm.

„Am sosit pe întunerec; seara însĕ era luminoasă, și cristalul limpede al lacului, unde se perd de o dată cu apusul soarelui liniile orizontului, te face sĕ crezi, că te apropii de mărimea Ceriurilor stelate și că te preumbli, ca un spirit curat, pe nu sciu ce frontieră fantastică a infinitului. — A! cât de bizarĕ e viața uneori, domnule Goefle! și ce personagiu straniu representam eu în grotescul meu costum, căutând, ca o umbră în chinuri, sub sălciile, cari crescuseră mari în absența mea, mormêntul singuratic a sĕrmanilor mei părinți! — Un moment am crezut, că l'au dus de acolo, că l'au furat, căci el era al meu, era singura mea avuție; eu am cumpĕrat cu ultimii mei taleri, micul unghiu de pămênt binecuvêntat, unde am depus osĕmintele lor.

„În sfârșit am dat pipăind cu mânile, de peatra aceea simplă; m'am așezat pe ea și, luând masca de arlechim jos, am plâns cu amar! Eu am remas o parte a nopții acolo, adâncit în reflecsiile mele și voind, înainte de a mĕ depărta, probabil pentru tot deauna, a resuma viața mea, a mĕ căi de toate retăcirile mele, și a lua hotărîri bune. — Grația dumnezească nu este ilusie, domnule Goefle. Eu nu sciu, până la ce punct ești Dta luteran: și cât pentru mine eu nu insist a fi catolic mare. Noi trăim într'un timp, unde nimenea nu crede în lucruri mari, cel mult în necesitatea și în datorința toleranței; dară eu cred în sufletul lumei, numească-se el ori și cum, eu cred într'un spirit mare, plin de dragoste și de bunătate, care primesce plângerile și dorințele noastre. Filosofii din ziua de astăzi zic că este o trivialitate ași imagina, că ființa ființelor se îndură a se ocupa de vermi, cum sûntem noi, eu zic, că înaintea celui ce este totul, nu este nimica nici mic,

www.digibuc.ro

Gladstone a citat un fapt, care atestă până la ce punct bunătatea și iubirea pentru umanitate se uneau în Garibaldi cu arderea și eroismul soldatului. Acest fapt 'l povestì însuși Garibaldi în acești termini dlui Gladstone la un bachet, unde se aflau împreună la patriotul Antonio Panizzi.

„In copilăria mea eram la Genua în scoală. Era „pe la sfârșitul marei Revoluțiuni francese. Genua „era o mare stațiune militară. Se afla în cetate o gar„nisoană foarte tare și aveau loc multe parade mili„tare. Camarazilor mei de scoală le plăcea mai cu „mult decât ori-ce această desfășurare de uniforme „și de drapele. Ei alergau prin oraș să asiste la „părăzile și manevrele soldaților. Cât despre mine, „nu asistam nici o dată la nici unul din aceste spec„tacole. Simțiam un fel de oroare și de durere gân„dindu-mă, că ar putè să fie necesar de a reserva „o jumătate din umanitate distrucțiunei celeilalte.“

Nu este oare aceasta, a ḑis d. Gladstone, după ce povestì această anecdotă, o trăsură estraordinară, gândindu-ne la curagiul, pe care Garibaldi 'l desfășura pe câmpul de bătaie, la eroismul, cu care brava el însuși în toate ḑilele moartea!

Terminând, șeful cabinetului englez a asociat la numele lui Garibaldi pe acelea al lui Cavur și al lui Victor Emanuel. Numele acestor trei bărbați, a adăus el, formează un drapel tricolor tot atât de strălucitor ca și drapelul, care fâlfâie de asupra Italiei unită și liberă.

Vii aplause au respuns la acest discurs, cu care s'a terminat ceremonia.

„Spesele congreselor bisericesci sêrbesci.“

Acesta e titulul unui articol apărut de curênd în „Pester Lloyd (Nr. 155 dela 6 Iunie a. c.) cam de următorul cuprins.

„Comitetul permanent congresual dimpreună cu mai multe comune bisericesci sêrbesci și-au esprimat dorința: de a se conchiema congresul ordinar al bisericeî sêrbesci, spre scopul finalisărei afacerilor administrative de ani pendente.

Dorința aceasta până aḑi a rĕmas nerealisată. Greutățile realisărei acestei dorințe s'au motivat din unele părți și chiar din partea ministrului prin aceea, că spesele congreselor însărcinează pe poporul sêrbesc preste mĕsură; afară de aceasta mai sûnt a se acoperì restanțele considerabile ale congreselor de mai nainte dela 1861 încoace.

Deputații congresului bisericesc sêrbesc au primit încă în secolul trecut bani de călĕtorie și diurne. Spesele fie-cărui congres s'au aruncat după o anumită cheie pe singuraticele comune bisericesci și s'au scos apoi decursiv prin autoritățile militare și municipale, depunêndu-se sau la cassa statului sau la fondul archidiecesan. Modalitatea aceasta se observă în esență și aḑi.

Până la acoperirea speselor congresuale din partea comunelor s'au luat banii de lipsă, conform §-ului 62 din anul 1779 al așa numitului „*Declaratorium Theresianum*“, anticipando parte din cassa statului, parte din fondurile bisericesci esistente și s'au rebonificat acestora, apoi decursiv după scoaterea repartițiilor. Usul acesta a fost în vigoare încă în secolul trecut și s'a practisat chiar și de regimul unguresc până în anul trecut. Rebonificarea indicată nu s'a putut efeptuì întru toate.

Restanțele încă neacoperite sûnt mari. Corespondentele dela „Pester Lloyd“ arată, că cifra acestor restanțe pentru congresele cele 11 din 1861 până la 1882 însemnată cu 220,405 fl. 83 cr. e esagerată. Ea a fost de fapt la finea anului 1882 circa fl. 50,000 cari se pot încasa dela comune fără greutate. Restanțe de soiul acesta nici n'ar fi, dacă organele esecutive și-ar fi împlinit chemarea. Partea cea mai mare a restanței lor datează încă din nainte de 1875, până când administra fondurile așa numita „asistență.“ Aceasta na încasat în decurs de 14 ani decât 12,656 fl. 73 cr, a conto speselor congresuale.

Dela 1875 încoace a administrat fondurile comitetul congresual. Acesta a încassat în decurs de $6^1/_2$ ani suma de 61,929 fl. 55 cr.

De când funcționează organele administrative autonome s'a încasat mai mult decât s'a spesat cu congresele din 1875—1882.

Comitetul congresual, continuă corespondentele, ar fi încassat și mai mult, dacă nu s'ar fi zădărnicit mĕsurile raționabile luate de acela prin resistința pasivă a acelora, cari vor să compromită instituțiunile autonome.

E greșită deci afirmarea, că restanțele din spesele congreselor n'ar mai permite anticipări din fondurile bisericesci și că convocarea congresului ar întimpina greutăți eminente. E greșită și afirmarea, că organele autonome ar purta vină la restanțele indicate!

În urma acestui articol i se scrie aceleiași foi (Nr 156 dela Iunie a. c.) din parte competentă cam următoarele:

„ Puțin împoartă pe guvern, cine poartă vina la restanțele speselor congresuale: că o poartă„ asistența“ sau organele autonome. Faptă e, că fondurile sêrbesci naționale sûnt îngreuiate aḑi cu anticipațiune în suma de aproape cu preste 150,000 fl. Regimul are îndatorirea a pune capĕt acestei iregularități, căci s'ar putè ridica plângeri în contra lui, că nu-și esercitează în mod corespundĕtor dreptul de supraveghiere.

Fondurile clericale își au destinațiunea lor.

Venitele unuia se folosesc spre scopuri culturale, După manipularea de aḑi abia mai pot corespunde destinațiunei lor.

Nu-i adevĕrat ca s'ar fi dat și în secolul trecut anticipațiuni din fondurile bisericesci. Anticiparea e de un dat mai nou.

E un drept majestatic a folosì fondurile acestea și spre alte scopuri și a da din ele spre scopuri streine anticipațiuni. Dreptul acesta îl esercitează Maiestatea Sa la propunerea guvernului responsabil. Singur regimul e chemat a judeca, dacă e oportună sau nu continuarea anticipațiunilor din fondurile acestea.“

Desbaterea asupra projectului de lege pentru scoalele secundare în casa magnaților.

Ședința din 4 Maiu, 1883.

(Urmare.)

Se cetesce §-ul 17.

Miron Romanul, archiepiscop și metropolit: Pentru mai corecta stilisare ungurească a alineei prime cuvêntul „*de regulă*“ să se pună după cuvêntul „*în clasă*“:

La a doua alineă propun, ca cuvêntul penultim „autoritatea supremă“ să se înlocuiască cu cuvêntul „autoritate“. Mai departe alinea a treia să se modifice astfel: „Dacă numĕrul elevilor nu trece cu mult preste 60, ministrul de culte respective suprema autoritate a institutului confesional poate abstrage dela introducerea claselor paralele.“

După părerea mea e pĕcat a mai împlmulți lucrul cu de acestea la ministeriu, căci dacă macsimul elevilor în vre-o clasă trece cu 1 sau 2 preste 60, pentru ce să se facă arătare la miuistru, când autoritatea scolară respectivă în stera sa de activitate încă ar putè îndrepta lucrul fără de a periclita scopul projectului de lege.

'Mi recomând modificarea.

Trefort Ágoston, ministrul de culte și instrucțiune: Mĕ rog să susțineți tecstul original.

Kruesz Chrysostom: Mi-ar plăcè, dacă Escelența Sa m'ar lumina într'o privință. Se ḑice în project că pentru înființarea claselor paralele și împlulțirea puterilor didactice are a se îngrigì autoritățile scolare respective. Întreb acuma că la institutele călugărilor sub inspecțiunea supremă cine este a se înțelege?

Trefort Ágoston, ministrul de culte și instrucțiune: Aceasta e evident din project. Regularea scoalelor sună, că la scoalele călugărilor guvernul este inspecția supremă.

Kruesz Chrysostom: Sensul acestui §. este, că dacă noi avem lipsă de clase paralele, să ne rugăm de Escelența Ta, ca să binevoiesci a ne da medicină.

Trefort Ágoston, ministrul de culte și instrucțiune: Vom căuta leacul la toată întêmplarea, căci el este trebuincios. După cum s'a ḑis, scopul învĕțămêntului în gimnasii nu este numai instruarea, ci totodată și crescerea. Aceasta este cu putință la 60 de elevi, va fi cu mult mai grea, dacă numĕrul e mai mare și dacă se va urca doară la 120.

Notariul **Zichy F. Lajos,** conte, cetesce §. 18 care se primesce fără modificări.

Se cetesce §. 19.

Rudnyansky Josef Br: Prima alineă a §-lui 19 din considerare, că la scoalele, cari stau sub-directa dispositiune și conducere a ministrului de culte și instrucțiune publică față cu susținĕtoriul institutului s'a aflat de lipsă a se dispune numai asupra macsimului didactrului după usul de până acuma, comisiunea de trei propune a se primì în tecstul următoriu.

La scoalele, cari stau sub imediata conducere a ministrului de culte și instrucțiune publică, didactrul 'l statorește ministrul, însĕ acest didactru de susținĕtorii institutului este a se considera numai de macsimum. La scoalele confesionale didactrul statorește autoritatea scolară respectivă.

Trefort Ágoston: ministru de culte și instrucțiune: Guvernul acceptează modificarea comisiei de trei.

Presidentul. Dacă binevoiți a o primì se va stilisa astfel.

Notariul **Zichy F. Lájos,** conte: cetesce § 20, care se primesce fără modificări.

Se cetesce §. 21.

Miron Romanul, archiepiscop și metropolit; Eu cred că esamenele de maturitate sûnt numai pentru aceea, ca prin ele să se susțină legătura între gimnasii respective scoalele reale, și între institutele mai inalte și dacă cineva după absolvarea gimnasiului respective a scoalei reale nu voesce să treacă în institutele mai înalte, pentru acela e de prisos esamenul de maturitate. Pentru aceea recomând următoarea modificare: I. rêndul al doilea din alinea după cuvêntul „*elevi*“ să se intercaleze „dacă ei voesc să fie primiți în un institut mai înalt“, celelalte rĕmân.

Trefort Ágoston, ministru de culte și instrucțiune: Se înțelege de sine, că dacă nu voiesc să mai studieze, pentru ei depunerea esamenului de maturitate nu este obligată. (Aprobări.)

Așa dară §. 21 se primesce fără modificări:

Notariul **Zichy F. Lajos,** conte, cetesce §. 22.

Miron Romanul, archiepiscop și metropolit: La acest §. am următoarele modificări:

a) Alinea primă să se întregească cu acestea: Parțialele modalități a fie-căreia se vor statorì prin instrucțiuni separate între marginile legei. Aceasta ar fi definiția instrucțiunei.

b) Alinea a doua să se modifice astfel: Instrucțiunea pentru esamene, *escepționând scoalele confesionale*, la toate institutele, o statorește ministrul de culte și instrucțiune ascultând opiniunea universității, respective a corpului profesoral dela universitate, *la scoalele confesionale o statorește autoritatea confesională respectivă reflectând la instrucțiunile ministeriale, ce i se vor comunica.*

---

nici mare, și într'un ocean de dragoste, se află pururea locul, pentru a primì cu bunăvoință, o beată mică lacrimă omenească!

„Eu am făcut dară pe mormêntul acela esamenul conștiinței mele; căci mi se părea, că în ploaia aceea de lumină dulce, în care mĕ scăldau stelele pacînice, Goffredi mei, tatăl meu și maica mea de suflet, încă puteau găsì o raḑă mică, pentru a mĕ vedè și a mĕ binecuvênta. Eu n'am simțit nici o crimă, nici o rușine, nici o lașitate și nici o impietate între ei și între mine: eu nu i-am uitat o singură ḑi, și în mijlocul amețelilor mele, pre când demonul tinereței și al curiosității mĕ împinseseră în abisurile lumei aceste vițioase și necredincioase, eu m'am apărat și mântuit, învocând amintirea lui Silvio și a Sofiei.

„Dară nu era destul, că am încungiurat rĕul, ar fi trebuit, să fac bine. Binele este un lucru relativ cu posiția și cu capacitatea fie-căruia din noi. Ar fi fost datoria mea să continuu lucrările lui Silvio Gotfredi, și să mĕ pun în stare prin economia mea, a scrie și a publica, resultatul cercetărilor sale. Spre scopul acesta, ar fi trebuit să aflu un mijloc, de a dobêndì ceva avere, ca să completez călĕtoriile sale. Eu am gândit mai înainte la aceste, dară neesperiența, voluptatea, și esemplele rele, m'au sedus a trăì dintr'o ḑi într'alta, ca un aventurier. Viața aceasta de aventuri mi-a fost peirea. Dacă așì fi remas la locul, care se cuvinea unui profesor modest, eu n'așì fi fost nevoit a ucide pe Marco Melfi. Lui nu i-ar fi venit aminte a mĕ însulta și chiar nici nu m'ar fi găsit în saloanele cardinalului; el n'ar fi venit să mĕ caute in cabinetul meu de lucru, în mijlocul cărților mele; el nici n'ar fi știut că trăesc. Eu n'am purtat o viață, ce se potrivea cu un om serios. Eu am voit să mĕ fac gentilom și am devenit spadasin.

„— Cum ar plânge sêrmana mea maică, 'mi ḑiceam în gândul meu, dăcă m'ar vedè aici în costumul unui caraghios de strade, rănindu-mi pe petri picioarele aceste, care dênsa odinioară le încălḑea cu mânile sale, când mĕ ducea în leagăn! Și tatăl meu, nu m'ar fi dojenit el, pentru falsa închipuire de onoare, care m'a făcut ucigaș și proscris.

„Eu îmi aminteam vivacitatea caracterului și trufia simțitoare a nobilului Silvio, și totuși, el nu știa manua sabia. El mi-a refuzat un măestru de arme, ḑicênd, că bărbatul, care nu scie să se facă respectat, fără spadă la brâu, are onoare foarte fragilă!

„Eu am jurat în memoria acestor amici scumpi și dumneḑeesci a mĕ îndrepta și după ce privisem multă vreme spre ceriu, închipuindu-mi că îi vĕḑ împreună, în vr'o stea fericită, m'am reîntors pe drumul satului, fără a întreba cum a devenit vila.

(Va urma).

www.digibuc.ro

a) Alinea a treia ar fi a se modifica astfel: Aceste esamene sûntpublice şi la dorinţa îndivisilor, cari au depus esamenul, testimoniile *se vor estrada sau în limba maghiară, sau în limba institutului, dacă aceea nu este cea maghiară, sau în limba latină.*

Eu cred, că zace în interesul elevilor respectivi, cari au depus esamenul de maturitate, să ceară ca testimoniile să li se estradea în una sau altă limbă, după cum adecă voesc să meargă la universitate maghiară, sau la theologie, ceea ce la noi nu stă în legătură cu universitatea, sau la universitate străină. În interesul elevilor respectivi, mă rog, să mi se primească modificarea.

Trefort Agoston, ministru de culte şi instrucţiune: De oare ce cele mai esenţiale dispoziţiuni ale projectului sûnt depuse cu privire la esamenele de maturitate, e trebuinţă ca înfluinţa guvernului să se susţină la statorirea instrucţiunei pentru esamene. **S'ar elude tot spiritul legei** (a törvenyszelleme itt megint ki volna játszva) din nou, dacă Ilustri magnaţi ar primì modificarea propusă de Escelenţa Sa.

Ce se atinge de limba testimoniilor, este ḑis espres, că dacă se pretinde, ele se vor estrada şi în traducere. *Aceste puţine modificări şi nesuinţele ce se manifestează prin ele* **sûnt indreptate toate numai şi numai spre restringerea autorităţii limbei unguresci.**

Miron Romanul, archiepiscop şi metropolit: Departe dela mine asemenea intenţiuni, eu o declar categoric, că sûnt gata, şi-mi ţin de datorinţă în cercul meu de activitate a face totul în interesul limbei maghiare. (Să trăiască!) *însă pretind ca să se considereze din destul (kellő tekintettel legyenek) şi limba de propunere nemaghiară.*

Trefort Agoston, ministru de culte şi instrucţiune: Se consideră destul.

Miron Romanul: Nu este us a se estrada un document în două limbi. Dacă cine va are lipsă şi de traducerea testimoniului său, aceasta o face şi o legitimează prin respectivii. Nu pot pricepe, pentru ce să se estradea un document în două limbi.

Presidentul: Modificările nefiind spriginite, se primesce §. 22. fără modificări.

Notariul **Zichy F. Lajos**, conte, cetesce §§. 23—27, cari se primesc fără observări.

Se cetesce §. 28.

Miron Romanul, archiepiscop şi metropolit:

Punctul 2 din alinea primă să se modifice astel: „De directori se pot instituì numai profesori activi, sau foşti profesori ordinari“. Spre motivare amintesc, că pot fi profesori pensionaţi, care pentru defecte corporale nu mai sûnt apţi de profesură, pot îngrigì însă de afacerile directorale.

Cu privire la aceştia mă rog, să mi se primească propunerea.

Trefort Agoston, ministrul de culte şi instrucţiune: Îndrăsnesc a afirma că directorul, care însuşi nu este profesor, nu poate străbate în viaţa internă a scoalei, pentru aceea mă rog să se primească projectul în tecstul original. De aici însă nu urmează că un profesor harnic, dacă e pensionat şi încă poate servì, să nu poată fi denumit director.

Presidentul: Nefiind spriginită propunerea, se primesce §-ul fără modificări.

Notariul **Zichy F. Lajos**, conte, cetesce §-ul 29.

Miron Romanul: Am o obiecţiune faţă cu cuvêntul: *„ceialalţi“*, căci el se referesce la aceia, despre cari în alineă nu se face nici o amintire; dacă 'l vom înlocuì însă cu cuvêntul *„dintr'altele“* atunci el se reduce numai la alternative, va se ḑică la aceea, dacă au servit cel puţin trei ani în scoalele reale, şi dacă n'au servit, atunci au a depune esamenul în termin de doi ani. Modificarea mea sună:

În şirul penultim din alinea a treia în locul cuvêntului *„ceialalţi“* să se pună *„dintr'altele“*.

Trefort Agoston, ministru de culte şi instrucţiune: Vă rog să nu primiţi modificarea, căci bine e stilisat aşa după cum este acest §. Scim noi ce insemneazăaceaespresie şi pentru aceea nu trebue primite modificări de prisos.

Presidentul: Ne fiind spriginită propunerea, declar de primit fără modificări § 29.

Notariul **Zichy F. Lajos** conte, cetesce §. 30.

Samassa Jósef, archiepiscop de Eper: Domnilor Magnaţi! La acest § am a face o mică modificare. În locul cuvintelor: „candidaţi de profesor cu diplomă pentru timpul 1—3 ani să se pună „candidaţi de profesor cu diplomă pentru timp de trei ani.“

Mi voiu motiva pe scurt modificarea. Problema şi chemarea projectului de lege este a asigura toate condiţiunile, cari se referesc la promovarea învĕţămêntului şi la succesul propunerei. Şi projectul după putinţă şi îngrigesce de aceasta. Pretinde cualificaţea profesorilor şi diploma despre cualificare. Cât pentru cualificaţie pentru el diploma este condiţie indestulitoare.

Eu însă cred că această diplomă nu este unica condiţie de valoare, ba adaug că ea nici nu este condiţie. Căci, domnilor magnaţi, diploma testează varietatea cunoscinţelor şi estensiunea lor, nu testează însă şi vocaţiunea respectivilor. Sciinţa nu condiţionează ca un ce inevitabil, inima bună, firmitatea tactul, simţul practic, cari sûnt însuşirile esenţiale a le unui profesor. Acest ram al cualificaţiunei mai cu greu se poate câştiga prin însuşirea sciinţelor abstracte, decât prin contactul cu elementele tinere şi fricoase. Bunătatea inimei, moralitatea, tactul, prevenienţa, siguranţa în judecată, nu se pot cunoasce la esamen, şi nu se pot testa în diplomă.

Aceasta o au înţeles cei ce s'au ocupat cu organisarea învĕţămêntului mediu, şi au căutat, în cât s'a putut ca dela oameni garanţie. Au vĕḑut că diploma testează numai o parte a cualificaţiunei. Şi ca să asigureze înalta problemă a învĕţămêntului pentru a cărei deslegare e chemat profesorul, au împreunat diploma cu trei ani de probă. Aceasta dă respectivilor ocasiune să vadă, dacă respectivul profesor pe lângă sciinţă are şi însuşirile, fără de cari nu poate fi cineva profesor bun. Această greutate provine şi din punct de vedere moral cu privire la § ful, în care se ḑice: „de profesori ordinari se primesc cei cu purtări morale nemaculate etc.“ E lucru natural, că bărbatul, care 'şi ia sarcina de a cresce tinera generaţiune, trebue să documenteze blândeţe şi vieaţă nepătată. Şi dacă nu e greu a scì, ce pretindem aici, e greu a o scì documenta. Apoi în privinţa aceasta mai mult ne înşală testimoniul.

Mi recomand modificarea spre primire (Aprobări.) Notariul Rudjánszky Iosef Br. cetesce propunerea lui Samassa Iósef: „În locul terminului 1—3 ani“ să se pună termin de 3 ani“.

Trefort Agoston ministru de culte şi instrucţiune: Înţeleg şi apreţiez intenţiunea propunerei Escelenţiei Sale domnului archiepiscop, dar nu îndrăsnesc, să o recomând spre primire. Timpul petrecut de profesorul interimal, după cum s'a ḑis, este de probă, şi lungimea lui atêrnă dela calitatea profesorului. Pentru un individ nici trei ani nu ajung, pentru altul şi unul este prea mult. Prescripţiunile din modificare sûnt agravătoare şi pentru cuvêntul, că se aplică la indivi̯di de diferită etate. Dacă respectivul este june de 22—23 de ani, şi poate ţinè esistinţa pendentă încă trei ani, dacă cineva se aplică însă în etate mai înaintată, pentru acela terminul de trei ani e prea mult. Să mai luăm apoi în vedere şi aceea, că profesura în scoalele medii este o carieră onestă, dar nu prea splendidă încât privesce cele materiale. Cei cu pregătiri puţine şi mai slăbuţi se vor consacra acestei carieri, dacă vom îngreuna însă stabilitatea, vom înstreina dela ea pre cei mai apţi, căci dacă cineva şi — au terminat studiele, şi au depus esamenul, dacă este cu capacitate, află aplicare şi airea, şi nu-i place să-şi scie pendentă cariera pe trei ani de ḑile. Deşi apreţiez întenţiunea, totuşi vĕ rog să binevoiţi a primì tecstul original (Aprobări.)

Cziraky Ianos, conte. Din parte-mi spriginesc propunerea Escelenţiei sale, şi din acel punct de vedere, căci în un §. următoriu se asigurează profesorii ordinari şi pentru viitoriu. Recunosc, că un an de probă pentru un profesor dela scoalele medii e prea puţin. Aceasta s'ar putè doară la scoalele elementare, unde este concurenţa mai mare. Fiind spriginită propunerea rog pre cei ce o spriginesc să binevoească a se ridica. (Se întêmplă.)

Zichy Nándor conte. Cu privire la pensionare s'ar putea ḑice, că terminul de trei ani e prea lung, dacă timpul serviciului s'ar computa dela denumirea definitivă. (Mişcare. Strigare: Nu se poate vorbì, căci am decis.) Aceasta s'ar putè lua în considerare, căci statutul pentru pensionare încă nu e lucrat ci numai numai se îndigitează la el. S'ar putè însă uşura lucrul, dacă s'ar ḑice că primul an de serviciu se va computa de basă la pensionare.

Din aceste motive spriginesc propunerea.

Trefort Agoston, ministru de culte şi instrucţiune:

Ce e drept tecstul e primit, fac însă practica observare că nu este numai nesiguranţa de suplent, ci şi salariul e atât de neînsemnat, că respectivii nu pot trăì din el.

Presidentul: Majoritatea nu spriginesce propunerea, remâne tecstul.

Notariul **Zichy F. Lajos**, conte, cetesce §. 31, care se primesce fără observări.

Urmează §. 32.

Miron Romanul: Ar fi poate de dorit, ca toate gimnasiile să dispună de puteri didactice suficiente de oare ce însă în patrie esistă gimnasii cu fonduri mici, propun ca: „În scoalele medii afară de profesorii de religiune, de învĕţătorii de caligrafie şi gimnastică şi de profesorii din objectele neobligate, numĕrul profesorilor nu poate fi mai mic decât numĕrul claselor dela acel institut“.

Trefort Agoston, ministru de culte şi instrucţiune: Şi numĕrul prefipt este prea mic, şi am fost cu consideraţie la finanţe, când am statorit aceasta. Dacă sûnt profesori puţini, sûnt prea îngreuiaţi, nu pot propune şi învĕţa, căci profesorii sûnt siliţi să propună şi să înveţe. De oare ce numĕrul e redus la minimum, mă rog să primiţi tecstul original. (Aprobări.)

Ne fiind propunerea spriginită rĕmâne tecstul.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Abrud, 23 Maiu 1883. Adunarea generală a învĕţătorilor români conf. gr. or. din despărţĕmêntul Abrudului conform convocărei publicate în acest preţuit ḑiar Nr. 56 s'au ţinut în ḑilele 21 şi 22 Maiu st. v. în Abrud.

La 21 Maiu după serviciul divin, la care au participat învĕţătorii; la 11 ½ oare preşedintele despărţĕmêntului, părintele protopresbiter Ioan Gall deschide şedinţa primă cu o cuvêntare acomodată, carea se primesce cu „să trăească.“ — Constatându-se presenţa membrilor şi aflându-se în majoritate se cetesce raportul comitetului, din care raport s'a vĕḑut că comitetul în aproape 5 luni au ţinut 5 şedinţe, în cari s'au dus în îndeplinire afacerile despărţĕmêntului conform indigitărilor primite din partea comitetului central.

Se constată mai departe din acel raport că materialul prescris acestui despărţĕmênt de comitetul central anume: din Geografie şi Istorie s'au dat spre lucrare la 12 învĕţători, cari au avut că până la S-tele Pasci operatele prelucrate să le astearnă în scris la presidiu, din cari operate numai, unul n'au întrat.

Materialul dat spre lucrare au fost din Geografie: — 1. geografia cu începĕtorii până inclusive la comitatul Albei de jos. 2. Descrierea comitatului Hunedoarei după care mod au a se descrie şi celelalte comitate. 3. Transilvania anume: cum îi aducem pe copii la noţiunea „ţeară“.

Din Istoriă: 1. Biografia unei persoane din comună. 2. Biografia regelui Ungariei, Ludovic cel mare. 3. Ca eveniment istoric „bătaia dela St. Imbru cu Turcii.“

Afară de operatele acestea înv. Gregoriu Sima sau insinuat cu o disertaţiune şi anume. „Pentru ce se propune Istoria şi Geografia în scoalele populari.“

Tot din acel raport se vede, că numĕrul membrilor ordinari e 21, fundator unul, anume părintele Ioan Todescu, paroch în B.-Cerbu, estraordinar părintele protopresbiter Ioan Gall şi ajutător părintele Dionisiu Adamoviciu, paroch în Abrud.

Acest raport se predă unei comisiuni de 3 spre opinare.

Din raportul cassarului se vede că până în present n'au primit dela nimeni nici o tacsă.

Se alege o comisiune pentru înscrierea membrilor. Cu acestea fiind timpul înaintat la 1½ oare se ridică prima şedinţă şi se anunţă a II pe după ameaḑi la 3 oare.

În şedinţa a II, carea se începe la 3 oare, — după verificarea procesului verbal al I şedinţe, învĕţătoriul Alecsandru Sava, căruia i s'a dat spre lucrare geografia cu începĕtorii până inclusive la comitat, îşi ţine prelegerea, care au fost ascultată cu atenţiune, după care prelegere, fiind oarele 6¼ se ridică şedinţa şi se anunţă a III-a şedinţă carea să începe la 7½ După verificarea procesului verbal al şedinţei premergĕtoare. învĕţătorii Aron Cioran şi Vasilie Corpade preleg despre comitatul Hunedoarei; ear Solomon Coroiu despre Transilvania, după cari prelegeri la 9 ½ oare învĕţătorii în corpore iau parte la serviciul divin.

În şedinţa a IV, carea s'a început la 3 oare după ameaḑi se verifică procesul verbal al şedinţei a III după care urmează raportul comisiunei esmise pentru censurarea raportului comitetului, carea comisiune prin raportorul său Ioan Lupu raportează că acel raport e întru toate conform actelor, ear raportul comisiunei însărcinate cu încasarea tacselor şi înscrierea de noi membrii raportează prin raportorul său Solomon Coroiu că dela membri ordinari au încurs 12 fl. ear dela părintele ppresbiter

www.digibuc.ro

Ioan Gall ca membru estraordinar 2 fl. cu totul 14 fl. v. a.

După acestea învĕţătoriul Gregoriu Sima îşi cetesce operatul „biografia unui bărbat din comună“ Invĕţătorii Ioan Lupu şi Alecsandru Dioanca „biografia lui Ludovic cel mare“ şi în urmă Niculae Anca „Lupta dela St-Imbru“.

După finirea acestor operate Gregoriu Sima disertează tema „Pentru ce se propune Geografia şi în scoale populare.“

Asupra fiesce căreia din acestea prelegeri s'au discutat. Adunarea a recunoscut că fiesce carele din cei, cari au preles, şi-au dat silinţa pentru a eshauria cât mai bine respectiva temă.

Constatându-se numĕrul celor absenţi adunarea hotărĕsce celor absenţi pre basa § 9 din statute pentru I dată câte o pedeapsă de 2 fl. v. a.

Ne mai fiind altceva la ordine preşedintele la 6 ¼ oare prin o scurtă cuvêntare, în carea pre de o parte constată că întru adevĕr prin diligenţă şi activitate se poate face mult, cari le recomândă şi pe viitor, căci numai astfel vom puté fi la înălţimea chemărei frumoase, dar destul de grea; ear de altă parte regretă că, deşi în convocătoriul adresat învĕţătorilor au fost poftiţi şi D. parochi în calitate de directori a lua parte la adunare, totuşi adunarea n'au fost onorată cu presenţa ani ci unui preot (?!!) după care dechiară şedinţele încheiate.

Învĕţătoriul Al. Sava mulţămesce presidiului pentru osteneala cu conducerea adunărei, necruţând nici o osteneală şi participând la toate şedinţele ei dorindu-i dela bunul Dţeu mulţi ani fericiţi.

Apel

cătră onoratul public român.

Naţiunile mai civilisate în toate timpurile au recunoscut, dar recunosc desclinit în ţilele noastre însemnatul rol, ce femeia are întru desvoltarea şi întru direcţiunea mersului de desvoltare a popoarelor. Destinele acestora mare parte sûnt puse în mânile ei.

„Pe sinul mamei — ţice celebrul Aimé Martin — pausează spiritul popoarĕlor, moravurile, prejudeţele, virtuţile lor; cu alte cuvinte civilisaţiunea genului omenesc“.

Într'adevĕr inriurîrea femeei îmbrăţoşază viaţa noastră întreagă, începênd dela leagăn până la mormênt. Într'adevĕr, cine nu scie, ce impresiune adêncă neştearsă fac în inima fragetă a copilului plăpând primele cuvinte, svaturi şi îndurări ale mamei, cari copilul nici devenit june şi bărbat nu le mai uită, ci formează pentru el tot atâtea sânte principii calĕusătoare şi de multe ori mai tari decât pasiunile vieţei? Cui nu-i este cunoscut, că în decursul istoriei nu odată cugetele, cari la colţul căminului femeia le-a inspirat soţului sĕu, fură duse de aceasta în for şi determinară întoarcerea soartei a poporaţiunei şi ţerei întregi în spre mai bine sau în spre rĕu.

Nu fără cuvênt s'a atribuit drept aceea în causaţiunea templamentelor istorice o parte principală femeilor. Nu fără cuvênt se poate ţice şi susţinĕ, că cum sûnt mamele şi soţiele, aşa e generaţiunea, aşa e societatea respectivă.

De asemeni consideraţiuri a fost condusă inteligenţa română din Cluj şi giur, când înainte de aceasta cu ţece ani, la iniţiativa bravilor nostri juni dela universitatea din loc, începu colectarea unui fond pentru a înfiinţa o scoală română de fetiţe în fosta capitală, eară acum centrul cultural al Transilvaniei. Inteligenţa rom. clujana a creţut atunci şi crede şi astăţi, că în seclul curentelui atât de potinte al ideei naţiunali ne este ertat şi datorinţa şi nouĕ Românilor, ca altora a ne apĕra şi păstra vieaţa naţională individuală cu mijloacele noastre şi pre căi legali.

Fondul crescu în ţece ani prea puţin; abia ajunge la suma de 3000 fl. v. a. Nu cercăm causele acestui încetinel progres şi crescămênt. Una a fost debună samă, trebue sĕ mărturisim, puţina noastra interesare de afacerile noastre publice şi mai generale. De altă parte însĕ variele legi scolastice şi de egala îndreptăţire a naţionalităţilor, şi solemnile promisiuni ale bărbaţilor de stat fruntaşi din patria noastră încă ne legănară în anii precedenţi în visuri şi speranţe, că acele legi şi promisiuni numai ce se vor face odată trup; ca din ţecile de milioane, ce contribuesc cele aproape trei milioane de Români la susţinerea statului, ni se va arunca şi nouă măcar o fermitură cât de bagatelă pentru institutele noastre de cultură naţională românească.

Se scie, ce decepţiune amară ne prepară pentru treţirea noastră din acele vise şi speranţe legiuirile dietei patriei noastre din aceşti vre-o doi ani ultimi. Sûntem avisaţi şi în afacerea educaţiunei şi culturei noastre românesci numai şi numai la propriele noastre puteri.

Între atari împregiurări fatale de grele avem datorinţa imperioasă sĕ ne cugetăm serios şi sĕ ne apucăm cu o oară mai înainte de a înfiinţa institute românesci pentru instrucţiunea şi educaţiunea fiicelor şi sororilor noastre. Nu mai pot fi de aţi încolo pentru Românii din monarchia austro-ungară lucru indiferent, dacă fiicele şi sororile noastre, fiitoare soţie şi mame române, se vor cresce şi instruì prin institute de ale noastre, ori, ca până acum, tot prin scoale strĕine, de unde sĕ iasă unele, dacă nu cu ruşinare şi ură, la tot casul însĕ cu nepăsare faţă cu limba, religiunea şi datinile strămoşilor.

De aceea subscrisul comitet al „Reuniunei fondului pentru înfiinţarea unei scoale rom. de fetiţe în Cluj“ 'şi permite a se adresa în general cătră toţi amicii culturei, eară în special cătră onoratul public român, cătră toată suflarea şi inima română, ca întru ajungerea cât mai curênd a mântuitoriului scop cultural-naţional sĕ nu pregete a venì întru ajutoriu. Aceasta fie prin instituirea de colecte în favoarea fondului, fie păşind în şirul membrilor Reuninnei fondului ca fundator cu 100 fl. v. a., odată pentru totdeauna, au ca membrii ordinari cu cotisaţiune de 2 fl. pe an. Listele de subscripţiune numerisate şi alăturate la acest apel, p. t. doamnele şi domnii colectanţi sĕ binevoiască ale retrimite împreună cu resultatul operat dlui cassariu al subscrisului comitet, Vasiliu S. Podoba (Cluj, strada cărbunilor nr. 6), la care au a se adresa pentru liste şi alti amici ai educaţiunei române, cari ar binevoì a se însărcina cu asemeni colectări.

Sorori române şi fraţi români!

În numele moşilor şi strămoşilor şi în numele nepoţilor şi strănepoţilor nostri ne îndreptăm cătră voi cu acest apel frăţesc. Ceiace printre toate fatalităţile seclelor ne ereţîra limba, religia, fiinţa română intactă; cesti-a sûnt în drept a pretinde dela noi, sĕ le transmitem neştirbată ereditatea străbună. Sĕ ne punem drept aceea cu toţii umĕr la umĕr. Fie-care din noi, mic şi mare, avut şi serac, după putere sĕ depunem obolul nostru pe altariul culturei românesci, astăţi în special al culturei şi crescerei fetiţei române. În ea vom căpĕta prin aceasta un nou şi potinte factor al esistenţei, al progresului nostru. Jertfa noastră va produce frupte inmiite până în cele mai depărtate generaţiuni, cari ne vor binecuvênta.

Din şedinţa comitetului „Reuniunei fondului pentru înfiinţarea unei scoale rom. de fetiţe în Cluj.“

Cluj, 29 Martie 1883.

Alesandru Bohaţel, preşedinte. Dr. *Gregoriu Silasi*, actuariu.

Varietăţi.

* Adunarea generală a comitatului Sibiului s'a ţinut eri. Mai pe larg cu altă ocasiune.

* (Escursiune în Bosnia) Ministrul comun de finanţe Beniamin de Kallay a plecat în 7 Iunie n. în Bosnia. „M. P.“ din Viena folosindu-se de ocasiunea aceasta scrie un articul, a cărui tendenţă este a pregătì opiniunea publică pnntru „marşul la Salonic“.

* („*Figaro*“ din Viena) ilustrează disertaţiuuea ministrului comun de finanţe Kallay în chipul următor: Între douĕ figuri mari femeesci, cari representă occidentul şi şi orientul un pitic înşinorat şi împintenat, care, cu crescetul abia le ajunge figurilor femeesci până la genunchi, stă cu amêndouĕ braţele ridicate pottindu-le sĕ se atêrne occidentul şi orientul de el ca în chipul acesta sĕ fie în legătură unul cu altul. Amêndouĕ femeile (occidentul şi orientul) rîd de cavalerul pitic.

* (Postal). S'a deschis concurs pentru staţiunea de magistru postal în comuna *Buru*, comitatul Turda-Arieş cu salar de 150 fl., 40 fl. pauşal de cancelarie. Petenţii au se depună cauţiune de 100 fl. bani numeraţi şi sĕ încheie contract. Petiţiunile au a se înainta la direcţiunea postelor reg. din Sibiiu în termin de trei septămâni.

* (Ploaie de decoraţiuni.) Cu ocasiunea încoronărei ţarului rusesc Alecsandru III, se ţice, că s'au decorat 10,000 persoane. Cu 6000 mai multe ca cu ocasiunea încoronărei lui Alecsandru II.

* (Mulţămită publică) aduce prin comitetul seu reuniunea sodalilor români din Sibiiu domnilor binevoitori, cari pe lângă că au onorat petrecerea reuniunei dela 3/15 Maiu a. c. cu presenţa domnii lor sale, au mai avut bunĕtate a contribuì cu generositate la sporirea averei reuniunei. În special comitetul se simte dator a mulţamì ddlor Diamandi Manole comerciant care a contribuit 5 fl., Visarion Roman director de bancă 2 fl., Eugen Brote ases. cons. 1 fl., P. Truţa adv. 1 fl., Vasilie Roşescu protop. 1 fl., Nicol. Lazar ases. cons. 50 cr., Petru Simtion paroch. 1 fl., Titu Gheaja dep. sinod. 1 fl., D. Morar 1 fl., E. Solomon lăcătar, 1 fl., N. N 1 fl, I. Imbăruş econom 1 fl., şi tuturor câţi au mai contribuit sume şi mai mici.

* (Grindină estraordinară) a fost în ţiua de 26 Maiu st. v. a. c. în comuna Noul săsesc (lângă Sighişoara) şi giur. Între oarele 4—5 după ameaţi, între tunete şi fulgere înfricoşate, a căţut pre hotarul numitei comune o grindină înfricoşatăi pe cât de multă, pe atât şi de mare, până chiar ş, de mărimea ouĕlor de găină, ear cea mai multă de mărimea nucilor Paguba ce a căşunat această grindină este de 10,000 fl. Holdele cele frumoase, cucuruzele, viile, pomii şi celelalte cereale într'atâţa le-a sdrobit, încât toată speranţa e perdută. Holdele atâta sûnt de stricate, încât nici barem così nu se pot; de un cules de vin nice doară preste 2—3 ani nu poate fi vorba. Grindina a fost urmată de o ploaie vehementă, carea a rupt podurile, morile şi drumurile; tot apa, carea prelângă aceea că a stricat ierburile a nimicit mai mult vite. Bieţii oameni supĕraţi pentru rĕul ce-i aşteaptă, suspină şi plâng pe strade ţicênd: Cu ce ne vom susţine pre noi, pre copii şi de unde vom plătì contribuţiunea?“

* (Antichităţi). Dela Ibănesci din părţile Reginului ni se scrie, că un anume Vasile Todoran, săpând la locul sĕu într'o pădure de stejari bĕtrâni mestecată cu carpini şi cu fagi au dat preste nisce lespeţi de peatră, care mişcându-se dela locul, în care se păreau aşeţate de natură, s'a vĕţut că ascund urne de lut de mărimi diverse, ear că aceste ascund oase şi cenuşe de oase şi trupuri omenesci. Urnele, ne scrie corespondentul, sûnt negre ca o oală de Bărgău şi păreţii de grosimea unui policar. Dl corespondent ne mai scrie, că mai ani-ţerţi, s'au aflat cam tot în partea locului pe coasta unui deal cărămiţi şi urmele unui edificiu de locuinţă, fără a ne spune ce fel de cărămiţi sûnt. Nici aceea nu ne scrie ce s'a făcut cu urnele aflate. Atragem din parte-ne atenţiunea on. comitet central al Asociaţiunei asupra acestei descoperiri, că scim că o va interesa.

* (Elena Marcovici) vĕduva unui colonel sĕrbesc Marcovici, care pentru că a tras cu revolverul asupra regelui Milan a fost condamnată la moarte şi agraţiată la închisoare pe 20 ani s'a găsit moartă în închisoare se dă cu socoteala s'a sinucis.

* (Ţilele cele mai lungi în Europa). Diua cea mai lungă în Europa o are cetatea Reykjabic din Islanda; acolo şi în insula întreagă ţine lumina ţilei neîntrerupt trei luni şi jumĕtate. Urmează cetatea Vardöhus în Norvegia, unde dela 21 Maiu până la 22 Iulie ţiua este neîntreruptă. După aceasta urmează cetatea mărginaşe Tornea din Svedia, unde ţiua cea mai lungă este de 21½ oare şi cea mai scurtă de 2½ oare.

(Errată.) Pe pagina 249, coloana a treia, rêndul 1. în loc de cuvêntul „*poate*“ e a se ţice „**foarte**“.

Loterie.

Sâmbătă 9 Iunie 1883.

Buda: **6 71 72 89 26**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Iunie n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	120.40	120.30
Renta de aur ung. de 4%.	88.65	88.45
Renta ung. de hârtie.	86.85	86.65
Împrumutul drumurilor de fer ung.	137.75	137.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.70	91.50
II emisiune de obligaţiuni de stat dela drumul de fer orient ung.	112.75	112.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	98 80	98.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99.75	99.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.70	98.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane de	99.25	97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cuasulă sorţire	97.70	99.—
Obligaţiuni urbariale transilvane.	99.—	97.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	97.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ţecimei de vin	97.40	97.50
Sorţi de stat dela 1860	134 50	134.50
Sorţi ungaresci cu premii	114.75	114.50
Sorţi de regularea Tisei	109.90	109.75
Acţiuni de bancă austro-ung.	838.—	835.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	292.50	290.25
Acţiuni de credit austr.	297.80	293.10
Datorie de stat austriacă în hârtie	78 35	78..20
Datorie de stat austr. în argint	78.95	78.80
Renta de aur austriacă	98.80	98.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“.		100.30
London (pe poliţa de trei luni)	120.—	120.5
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.53	9.53
100 marce nemţesci	58.50	58.50

Redactor rĕspunţĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

www.digibuc.ro